

GAZETA NARODOWA Y OBCA.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. Tacit.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 31. GRUDNIA ROKU 1791.

Sesja sejmowa d. 29. Grudnia. P. Marszałek sejmowy w zagajeniu swoim podnosi do decyzji projekt o Sądzie Ziemiańskim, poprawiony na sesji prowincjonalney; z okoliczności którego wspominając epokę ustanowienia trybunałów za czasów Stefana Batorego, tym miłszą dla narodu, tym chlubniejszą w wspomnieniu, że w niej najcenniejszą wolności polaka zasada bierze początek, składa u tronu J. K. Mci podziękowanie: że przez miłość tego narodu, któremu kroluje, i dla powszechnego dobra tej wspólnej jego oyczyzny, która go z łona swojego wydała, idąc śladem tego to wspomnianego poprzednika, lecz więcej nierównie czyniąc, zrzeka się prerogatywy dotąd tronowi należnej.

Czyta P. Sekretarz zagajony projekt o Sądzie Ziemiańskim pod szczegółnemi artykułami zajmującemi, mieysca sądu, liczbę sędziów, wybor ich, skład, władzę, obowiązki i. t. d.

P. Sierakowski kaszt. Słowiński. Przełożywszy stołowne do przeczytanego dopiero projektu uwagi swoje, żąda w dwóch punktach następującej odmiany—aby tam, gdzie jest wzmianka o liczbie 10. wybrać się mianych sędziów, i o podziale tych na dwa komplety, poprawionym zostało—iż sędziów ma być wybranych 12, i ci na trzy podzieleni być powinni komplety, po trzy osoby do każdego, resztujące zaś trzy osoby z liczby 12. użyte były do zastąpienia zerwanego którego kompletu, czyli to przez śmierć lub chorobę, czyli też przez postąpienie na wyższy urząd sędziego, i także do exekwowania dekretów trybunałskich, i innych wszystkich jurysdykcji.—co mniema być dogodniejszym, ile że tym sposobem zawsze sąd będzie gotowy i nieustający. Powtórę oświadczywszy: że nie chce znać żadnego uproszonego od strony sędziego, czyli to do exekwowania dekretów, czyli do sądzenia konfiscenfy, a to dla nie pomowienia o parcjalność, ale tylko pragnie aby w tym celu *officium executivum*, i to nie w dwóch, ale w jednej tylko osobie dla uniknienia szkodliwych zawsze rozpisów od sądu wyznaczane było; stołowne w tym zamiarze do umieszczenia w projekcie oddaje do łaski poprawki—które *in ordine* przeniesienia do deputacji konfi: czyta P. Sekretarz.

P. Zakrzewski Pozn: oświadcza: że zaięty chęcią dogodzenia powszechnemu życzeniu, aby opis sądu ziemiańskiego był jednakowy i powszechny na kray cały, i jeden dla wszystkich prowincyi, podaje niektóre myśli swoje pod wyrok stanów, które nie odmieniając zupełnie projektu, nie odstępując ustawy 3. maja, są tylko raczy skombinowaniem wniosków dotąd z sobą niezgodnych co do różnicy praw i przypadków między prowincjami. W tym tylko może kilku powiatom niedogodnemi zdawać się mogą, że mają za cel, aby tyle było jurysdykcji sądowych, ile jest sejmików i mieysc do nich oznaczonych.—Lecz jeżeli takowy układ jest dogodny całej prowincyi Lit: i znaczney części prowincyi Wielkopolskiej, reszta powiatów sakryfikować za-

pewne będzie swoją niedogodność dla dobra powszechnego. W tym celu oddając do przeczytania projekt z poprawami, i drugi projekt deklaracji, oświadcza: że później o zmniejszenie liczby osób w kommissjach cywilno wojskowych dopraszać się będzie.

Czyta P. Sekretarz ten projekt z odmianami o sądzie ziemiańskim, a potym deklaracją przepisującą postępowanie tymczasowe w procesie i exekucyi onego dla sądu ziemiańskiego; dopoki ordynacja i proces sądowy *per Codicem juris civilis & criminalis* ustanowiony nie będzie; i nadto obowiązującą deputacją, *ad codicem* wyznaczoną, aby taxę *jurium Cancellaria* sądów ziemiańskich ułożyła, i niebawnie do decyzji stanów podała.

Xiąże Marszałek konfi: Lit: Oświadczywszy że prowincya Lit: zgodzi się na jednakową sąd ziemiańskiego organizacją, ale względem tymczasowego postępowania w procesie swoim przynosi oddzielną deklarację. W której umieszczony jest punkt, zachowujący dawnych sędziów ziemskich na pierwsze lat cztery; liczba nowo obrać się mających ma być w dopełnieniu liczby ogólnej sędziów podług projektu; utrzymanie zaś sędziów grodzkich jest przemilczane; przeto żąda, aby ieden dla wszystkich sędziów wyrok prawa nastąpił, albo zupełnie wszystkich konserwujący, albo znoszący.—Dodał: iż starostowie grodowi cieszą się, iż mają okazję pokazania, jak są przywiązani do oyczyzny, kiedy z największą ochotą poświęcają prerogatywy urzędów swoich, dla dogodzenia dobru publicznemu.

Czyta P. Sekretarz tymczasową deklaracją dla prowincyi Lit:

P. Marszałek sejmowy oświadcza: że przeczytany dopiero projekt deklaracji od prowincyi Lit: rozdrukowany będzie, a że wniesione są niektóre poprawki do projektu sądu ziemiańskiego; w tym celu deputacja konfiyt: w dwie godziny po zafolwowaniu sesji zbierze się, aby stołownie do wniosków tych, projekt poprawiła.—Sesja solwowana na dzień jutrzejszy.

Z Sztokholmu d. 9. Grudnia. W przeszłą środę to jest dnia 7. tego miesiąca nastąpiła uroczysta zamiana traktatu między Szwecją i Moskwą w Drottningholm d. 19. października zawartego. Pełnomocnik Moskiewski graf Stackelberg oprócz 3.000. ezer: zł. w gotowiznie, otrzymał od króla portret brylantami osadzony. Pełnomocnicy Szwedzcy nawzajem od imperatorowy tabakierami brylantami otoczeni udarowani zostali. Lubo dawniej rozgłoszono, iż stany tego roku nie zgromadzą się, dziś przeciwnie mówić zaczynają, iż stany te zwołane będą w miesiącu styczniu 1792. w mieście Gefle w prowincyi Nortland.

Z Londynu d. 9. Grudnia. Przed kilka dniami następujące pisma rozdawano tu po ulicach „Pan John Gordon „Sinclair przedsięwziął na poparcie francuskiej kontrarewo- „lucyi, zaciągnąć w Anglii dla xiążąt francuskich korpus „piechoty z dwóch batalionów. Warunki są następujące—

„Zaciągnięci walczyć nigdy nie będą przeciw Anglii. — Ubrani byź mają tak, jak wojsko angielskie. — Po skończeniu służby (co nie tak prędko nastąpi podług zapewnienia książąt) każdy połowę pensyi zatrzyma — Każdy kapitan powinien 26. ludzi zaciągnąć, ubrać, uzbroić, i utrzymywać, aż póki nie wnydą w służbę, albowi też zapłacić 300. funt: szter: — Pierwszy porucznik tymże sposobem wystawić powinien 12. ludzi, albo 150. funt: szter: — założyć. — Podporucznik 12. ludzi, albo 130. funt: — Cho-razy 8. ludzi, albo 100. funt: — Kapitan który 700. funt: szter: płaci, będzie miał prawo nominowania swoich subalternów. — Korpus nosić będzie imię strzelców królewskich książęcia. — Pierwszy batalion wystawiony byź powinien na 1go stycznia 1792.” Po długim wyszukiwaniu zkad to pismo wyszło, pokazało się, iż officer jeden chcąc się zaciągnąć do korpusu, które w *Stavelot* blisko *Spa* werbuje się, gdy się o warunki zaciągu tego pytał, otrzymał od *P. Sinclair* na piśmie odpowiedź, w której żadney wzmianki nie było, ani o *W. Brytanii*, ani o jej poddanych. W rozdawanym dzisiaj doniesieniu słowo *Stavelot* niedaleko *Spa* w Niemczech opuszczone, a na to miejsce położono *Anglię*.

Lord Grenville miał na dniu wczorajszym długą konferencyą z ministrami zagranicznymi, w której najwięcej rozmawiał z zawiadującymi sprawami hollenderskimi i francuskimi. — Nastąpiła potem rada nad krytycznym położeniem dzisiejszym *Francyi*, i nad nadeślaną w tej mierze od dworu *Wiedeńskiego* deklaracyą.

Z *Wiednia* d. 15. Grudnia. Poseł *Szwedzki* oddał następującą notę tutejszemu ministerium. Niżej podpisany z rozkazu dworu swego, ma honor cesarskiemu ministerium oświadczyć, iż król *śm.* *Szwedzki*; *carowa* *moskiewska*, i król *hiszpański*, jednakoż mają zamiary względem przywrócenia nazad monarchii francuskiej, iż król *śm.* *Szwedzki*, uważa przyjęcie konstytucyi przez króla *Francuskiego*, za nieważne, i w stanie więzienia uczynione, że za wspólnym zniesieniem się z *imperatorową* *moskiewską*, król wysłał barona *Oxenstierna*, do książąt francuskich, i że wspólnie czyniąc zawsze z dworami *peterzburskim* i *madryckim*, takie przedsięwziął kroki, jakich wyciągał okoliczności, w których się znajdował król francuski, jego familia, i całe królestwo. W *Wiedniu* 30. października 1791. *Baron de Nolken*.

Z *Lizbony* d. 20. listopada. Dwór nasz oświadczyć kazał *Szwedzkiemu* agentowi *P. Cantzow*, iż już wyszły rozkazy do komendantów *portugalskiej* eskadry na morzu śródziemnym, aby *Szwedzkim* handlowym okrętom, wszelką pomoc przeciw algierczykom dawały. — W nocy z d. 12. na 13. mieliśmy tu potężny wichur z grzmotami, i piorunami; całe powietrze zdawało się byź w ogniu. smutnych oczekujemy wiadomości od okrętów znajdujących się w tej porze na morzu.

Z *Madrytu* d. 28. listopada. Zawiadujący sprawami francuskimi otrzymał nakoniec na listy od dworu naszego odpowiedź, była ona słowna, i w ten sposób. Spodziewamy się iż król *śm.* *Francuski* w samej rzeczy jest wolnym, i będziemy się starali przekonać się o tym — Rezydent francuski odpowiedź tę przesłał kuryerem do *Paryża*.

Dowiadujemy się teraz, iż nadgroda za poczynione Anglikom w *Nutka Sund* szkody ugodzoną została za 50,000. funt: szter: i że dwór nasz jak najprędzej summe tę wypłacić każe. Poseł *Angielski* z doniesieniem tym wysłał kuryera do *Londynu*.

Z *Coblentz* d. 14. grudnia. Gdy poseł *Szwedzki* baron *Oxenstiern* d. 25. przeszłego miesiąca stanął w tym mieście, małżatek *de Broglie* zgromadził wraz szlachtę, i na jej czele przyszedłszy do pomienionego posła, następującą miał mowę: „Moi panie! szanowny monarcha *Wpana*, nie obojętnie patrzył na nieszczęście króla naszego; zaledwie zakończył wojnę pełną chwały, wraz szlachetny powziął zamiar monarche naszemu przyść na pomoc, i jest już nie cierpliwym, zamyślił ten jak najprędzej wykonać. Prawo bronięcia sprawy wszystkich mocarzów bez wątpienia należy się temu królowi, którego uwieńczyło zwycięstwo, i który przez zbawienne prawa, zabezpieczył poddanym swoim spokojność i szczęście. Wdanie się okazało dzisiaj za dawnym i wiernym sprzymierzeńcem swoim wzbudza w szlachcie *francuskiej* jak najwyższą wdzięczność. Szlachta ta zleciła mi, złożyć za to wdanie się hołd najgłębszy, hołd ten godzien jest szlachetnego i czułego serca monarchy *Szwedzkiego*. Upraszam *Wpana*, abyś mu dzięki nasze przesłać raczył. Sławny kanclerz *Oxenstiern*, okazywał się zawsze przyjacielem *francuzów*. my życzymy sobie, znaleźć też samą skłonność w godnym potomku jego.

Odpowiedź barona *Oxenstierna*.

Mości Panie Marzałku i wy Mości panowie!

Dziękujecie *Wpanowie* królowi za króć, który mu własne jego serce wskazywało, i który mu przepisywała sprawiedliwość. Monarcha, którego geniusz i odwaga dały tronowi blask i potęgę, a te do uszczęśliwienia poddanych i chwały monarchii nie rozdzielnie są potrzebne, monarcha, mówię, taki, nie może obojętnie patrzeć na nieszczęście *Burbonów*, i państwa, którego *Gustaw* i jego poprzednicy byli od tylu wieków przyjaciółmi i sprzymierzeńcami. — Narody przekonają się nakoniec, iż prawdziwymi nieprzyjaciółmi ich, są ci, którzy im podchlebiają, którzy ich zwodzą, którzy na nich sprowadzają klęski, i otaczają ich zbrodniami, a to wszystko mając ich zwodniczej wolności odgłosem; przekonają się narody, iż prawdziwi ich przyjaciele, są monarchowie, którzy szanują wolność, ale też razem umieją rządzić. — Król szukał tronu *Burbonów* u tych wielkomysłnych książąt, którzy przeciw poniżeniu jego protestawali, u tych dzielnych rycerzów, którzy się na obronę jego poświęcili. Dowody odwagi, które okazują dzisiaj potomkowie *Turena* i tylu innych bohaterów, zaręczeniem byź *Wpanom* powinny o żywym i trwałym interesowaniu się do ich losu potomka nieśmiertelnego *Gustawa Adolfa*. — Gdy król pan mój w tym tak szlachetnym zawodzie obrał sobie za pośredniczkę Monarchinią która wszystkim czynom swoim umie dawać cechę wielkości, mniej był zazdrośnym tego, że monarchini ta uprzedziła go, iak jest chlubnym, iż wstępuje w jej ślady. Bogate żniwo laurów, które w tym zawodzie zbierać przychodzi, zostawie innym monarchom, których też fama chce zagrzewa wiele jeszcze nabycia sławy sposobow. Nie jest sława ta, z rodzaju tej, która, zmniejsza się przez podział z drugimi. — Sądę się byź wielce szczęśliwym, iż jestem tłumaczem skłonności i myśli, które w sercu mym noszę. — Jestem mówię szczęśliwym, gdy ie oświadczam potym pamiętnym dniu, w którym najśrodsze zniknęły nadzieie, w którym wszyscy nadzwyczajną przeięci radością, uczuliście w krótkce serca wasze nacyęższym ogarnione strapieniem, lecz w strapieniu tym nawet, okazaliście najtalszą jedność w przywiązaniu dla ukochanego króla waszego, w ten czas to miło mi jest oświadczać wam szczerze

fzczere chęci monarchy, który zwodniczych nigdy nie miał dawać nadziei, i którego poświęcenie się sprawie wafzey będzie tak stałe, jak jest dzielna odwaga wafza. Tak jest Moi Panowie żywo ja czuję cześć która mię spotyka, w wykonaniu obowiązków poselstwa mego przed Wpanami i przed godnym wodzem który jest na czele wafzym.

W Coblencz dnia 25. Listopada.

Z Bruxelli d. 11. Grudnia. Dnia wczorayszego kanclerz *Brabantu* udał się do zgromadzonych stanów dla odebrania od nich ostatniej odpowiedzi na żądania cesarza. Dziś rozechodzi się wiadomość, jakoby stany wszelkie propozycje cesarskie odrzuciły.

Emigranci francuzcy, którzy tu zimować mieli, śpiesznie wyjechali do Coblencz do xiążąt francuzkich. Asygnaty tracą tu 30. procentu, gdyż wieść, o zapalić się mającey wojnie domowej, coraz się bardziej szerzy.

Z Hagi d. 13. Grudnia. Nowy poseł *austryacki* hrabia *Ludwik Stahremberg* codziennie jest oczekiwanym. Rząd w *Bruxelli* odebrał zlecenie od *Cesarza* zawrzeć z stanami ziednoczonemi traktat obronny, przez który obydwie mocarstwa gwarantują sobie na wzajem całość i spokojność państw swoich.

Z Jafsz d. 11. Grudnia. *P. Popow* poufalec wszelkich tajemnic zmarłego xcia *Potemkina* wyjechał do *Peterzburga*, dla dokładnego *Imperatorowi* uwiadomienia o stanie rzeczy i wojsk *Moskiewskich*.

Z Tangeru d. 3. Listopada. *Cesarz Marokański* dowiedzia wszy się, iż *Hiszpani* uczynili wycieczkę z fortecy *Ceuty* pod czas gdy on cofnął już był od tej twierdzy działając swoje, postanowił znowu z *Hiszpanami* wojnę rozpocząć.

Z Frankfortu d. 15. Grudnia. Niektórzy xiążęta *niemieccy*, którzy przez wyrok zgromadzenia narodowego wielkie w prawach swoich ponieśli szkody, chcą się teraz, jak twierdzą, z tymże zgromadzeniem dobrowolnie ugodzić. — Podczas gdy xiąża francuzcy kraj swój opuszczają, nie chcąc wykonać obywatelskiej przysięgi, xiąża *niemieccy* przenoszą się do *Francyi*, przysięgają i otrzymują urzędy. — Mówią tu o wkrótce przedsięwzięć się mającey p droży *Elektora Mogunckiego* do *Drezna*. — Xiąże *de Condé* pożyczyl w *Wenecyi* 4.000.000. liwrów. — Armaty, które przychodzą do Coblencz kupowane były w *Buckenburg*; xiążęta francuzcy kupili od hrabiny wdowy cały jej arseń, 24 armat, które z *Hessencassel* sprowadzono do *Manheim*, przelewane są kosztem niby xiążęcia *d'Hessen Darmstadt*, wszyscy atoli wiedzą, iż armaty te sporządzone są dla xiążąt francuzkich.

Z Coblencz d. 14. Grudnia. Przybyli tu temi dniami, *P. Bouillé* z *Moguncyi*, *P. Vaudrenil* z *Wiednia*, *P. Bombelles* z *Peterzburga*, i natychmiast rada złożona została. Z *Francyi* coraz więcej przybywa emigrantów, rzeczą jednak jest fałszywą, jakoby zgromadzenie narodowe dało rozkaz *generałowi Luckner* zaczepienia w *Worms* xiążęcia *de Condé*. *P. Breteuil* podał już układ, aby przy odmianie konstytucyi francuzkiej dwie izby wyższa i niższa uformowane były; zwłaszcza iż taki układ wielu osobom w kraju do smaku Przypada.

Z Paryża dnia 12. Grudnia.

Zgromadzenie Narodowe prawodawcze.

Na sefii d. 6. czytano list od kommissarzów przyślanych do *Francyi* z *St Domingo*, którzy chcą dowodzić: iż tuteysy przyjaciele murzynów, są przyczyną ich buntu; a razem żądają, ażeby *P. Brissot* okazał, iż zgromadzenie kolonialne bunt w *St Domingo* wznieciło. — Czytano adres

od *angielskiego* zgromadzenia konstytucyjnego złożonego z *Wighsów*, którzy *Z. N. królowi*, i narodowi winszą re, wolucyi i konstytucyi, a dla ich utrzymania ofiarują osobymaiatki, i życie swoje. *P. Prington* prezydent ich, i wielu innych na tym adresie podpisało się. Uchwalono: iż ten adres w obydwóch językach drukowany, i do wszystkich departamentów rozesłany będzie: prezydent zaś *Z. N.* ma ten adres wraz z odpowiedzią królowi przesać. — Czytano list od kommissarzów skarbu, którzy o jego niebezpieczeństwie, o wyexpensovaniu 1,800. millionów asygnatów, i o potrzebie zrobienia nowych, donoszą — Minister wewnętrzny oznajmuje, iż z przyczyny wiadomych rozrządzeń króla *hiszpańskiego*, blisko 70.000. francuzów. *hiszpanię* opuścić muszą, że konsulowie francuzcy w portach *hiszpańskich* pożyczili tym francuzom potrzebne pieniądze na sprawienie okrętów &c. żąda przeto, ażeby *Z. N.* wyznaczyło fundusz powrocenia konsulom wyłożonych pieniędzy. Ten fundusz jednomyślnie uchwalono, równie jak dziękczynienie konsulom. — Wniosek wstrzymania wyjazdu przeznaczonych żołnierzy do *St Domingo* odrzucono. — *P. Brissot* żądał, ażeby żołnierzom wysłanym do *St Domingo* nade wszystko przykazano, dać wsparcie i opiekę mulatom. i utrzymać dla nich nadaną wolność czynnych obywateli. Hałas i zgilek przedłużony sefiją zakończył.

Na sefii d. 7. oznajmiono od króla, iż *Pana Narbonne* na miejsce *P. Duportail* ministrem wojennym mianował. *P. Narbonne* był przytomnym, i oświadczył, iż ten urząd szczególnie z przywiązania dla króla i konstytucyi przyjął. — Prezydent czytał odpowiedź na adres *angielskich Wighsów*. — *P. Brissot* ponawia wczorayszy projekt, iż wojsko wysłane do *St Domingo* szczególnie na to służyć ma, aby rokoszowi murzynów koniec uczyniło, bez działania w żadnym sposobie przeciwko mulatom, albo ludziom kolorowym, i że król proszony będzie wydać ku temu rozkazy. To uchwalono.

Na sefii d. 8. oznajmiono, iż już za 548. millionów asygnatów jest spalonych. — Czytano list od jednego *angielskiego*, ostrzegającego, ażeby się nie bardzo radowano z adresu *Wighsów*, których klub nie jest liczny, i ma w *Anglii* mało wziętości. — Na wniosek *P. Cambon* uchwalono: iż za 200. millionów asygnatów od 10. i 25. liwrów zrobionych być ma.

Na sefii d. 9. rozmaici koloniści z *St Domingo* użalają się na *P. Brissot*, o to: iż trudni wysłanie pomocy do *St Domingo* &c. — Po niektórych sporach uchwalono: iż gdy *Z. N.* mniema, że wiara i ufność narodu wyciąga, ażeby wszelkie projekta ku wstrzymaniu zapłaty ze skarbu odrzucone były, przeto stanowi: iż takie zapłaty wstrzymane nie będą, i że rozważy nad sposobem i zamiarem czasu dla uskutecznienia tych zapłat. Rozkazano deputacyi skarbowey wygotować projekt w tej mierze na przyszły poniedziałek. — Oznajmiono: iż jeden xiądz przysięgły w obecności urzędu municypalnego ożenił się; i że radośna para przez lud wesóły wśród okrzyków *vivat konstytucya, vivat Z. N. vivat naród*, do łoża zaprowadzona została. To doniesienie podobało się naszym prawodawcom, i w dyaryusz one zapisać kazalo.

Na sefii d. 10. *P. le Montey* prezydentem obrany. — Seffia speliła na czytaniu listów, adresów, i żądań szczególnych.

Na sefii d. 11. znowu czas stracony na czytaniu rozmaitych żądań. — Z wielu miejsc domagają się, ażeby de-

kret przeciwko emigrantom uskuteczniiony został, i laia króla (a Z. N. temu poklaskuje!) iż tego dekretu nie sankcyonował. — Deputacya złożona z obywatelów *Paryża*, żąda, ażeby *directorium* departamentu *paryzkiego*, które króla prosiło, iżby dekretu przeciwko więzom nieprzyjętym nie sankcyonował (o czym niżej) przed najwyższy sąd w *Orléans* o zdradę przeciwko oyczyźnie oskarżone zostało. To żądanie odesłano do deputacyi prawodawczej. Inne deputacje w tymże celu, wysłuchano.

P. la Rochefoucault prezydent, PP. Talleyrand — Perigord, Desmeuniers, Beaumez, Blondel, Garnier, Brouffe, Anson, Thion de la Chaume, i Davous administratorowie departamentu *paryzkiego*, podali królowi na dniu 5. adress przez siebie podpisany, ułożony przez P. Talleyrand — Perigord dawniej biskupa d'Autun, w którym wymownie, patryotycznie, i stosując się do konstytucyi, proszą króla, ażeby dekretu przeciwko więzom nieprzyjętym nie sankcyonował. Oburzyli za to na siebie miłośników anarchii, jednak spodziewać się można, iż lud stronę administratorów utrzymywać będzie. Słodko jest znać i podawać potomności, imiona dobrych i rozsądnych obywateli. — Ostatnie wiadomości z *St Domingo* są pod 20. października. Rokosz murzynów trwał jeszcze. W *port au prince* obywatele biali, zdawali się chcieć przeciągać uskutecznienie konkordatu zawartego z *Mulatami*. Z *Martyniki* i *Gwadalupy* równie niepocieszne doszły nowiny. P. Volney posel w przeszłym zgromadzeniu konstytucyjnym, odesłał imperatorowi *rosyjskiemu* medal złoty, który był onie odebrał za książkę podróży swojej w *Egipcie*, *Syryi* i *Turczach*. Tenże P. Volney wydał teraz bardzo szacowne dzieło pod tytułem: *Les ruines ou meditations sur les revolutions des empires*, to jest: *Rozwaginy: czyli rozmyślania nad rewolucjami mocarstw*. — P. Prudhomme drukarz i autor *dziennika* pod tytułem *rewolucye paryzkie*, przybił na rogach wszystkich ulic obwieszczenie takie — Prudhomme do wszystkich ludów okręgu ziemskiego. Oznajmuje powszechności, iż wkrótce wydam przeistęptwa wszystkich mocarstw; przeistęptwa królów &c. (tu mianuje cesarza, królów europejskich, a nawet sultana *tureckiego*.) To dzieło będzie z kopersztynchami wyrażającemi znaczniejsze przeistęptwa. Wątpić można, ażeby rewolucya *francuzka*, przez takie sposoby, ludom i królom podobala się. — Od kilku dni pogłoski wojenne znacznie u nas wszczęły się. Mowią, iż deputacya dyplomatyczna uchwaliła, że *Francya* wojnę somsiadom swoim wydać koniecznie powinna. Dodają, iż król toż samo w radzie swojej ułożył, i jutro przyidzie oznajmić tę swoją decyzją zgromadzeniu narodowemu.

List do Autorów Gazety Narodowej pisany dnia 19. Grudnia.

„W głębi *Litwy* zamieszkały, żadney z *Warszawą* nie „mający relacyi, powierzam uwagi moie cnocie autorów gazety „narodowej, aby iey publicznością rozeszle, zwrocily u „wagę prawodawców do zapobieżenia tym arbitralney nie „sprawiedliwości praktykom, którey skutki naypierwey „spokoynego i od związków z *Warszawą* oddalonego doty „kają i już dotknęły obywatela. Jeśli dzisieysze, znaydą „swoie umieszczenie, ośmielę się do przesłania dalszych.

„Amo. „Prawo o *Rzezi* naznaczyło opłatę skur, tylko „od bydła, bitego w mieście, lub mięsa przywożonego do „miała; wśie zaś wszystkie i partykularne karczmy opła „cają się przy podymnym. — Według tego, poszła po po „wiatach licytacya; u nas w *Litwie*, prawie wszystkie mia „steczka żydzi zaarędownali. — Tandem wrzucili *Cheyrym* na

„partykularne karczmy, i posunęli się z *memoryalem* do „kommissyi skarbowey; kommissya skarbowa dała rezolu „cyą. — iż i karczmy wszystkie należą do podatku skuro „wego. *Quaritur* — Szlachcic ubogi i chłopiek, który przy „podymnym płaci trzy grosze na ratę podatku od *Rzezi*, „nie mogąc na swoją potrzebę bez azardu straty bić wołu, „bić onego z żydem na połowę; czy słusznie, zapłaciwszy „od dymu, musi żydowi importować za puł skury, lub z „ceny odstąpić ztargowanego bydłęcia? — Żyd, jeśli poło „wa wołu *koszaryna*, z ubogą swoją familią zjada. — Jeśli (we „dług ich religii) *tręfna*? połowę swą sprzedaje dworowi „własnemu; któren, od swego komina opłaciwszy podatek „*rzezi*, płaci drożey niż słuszność za mięso; bo żyd tak ce „ni, jak go ze skurą i *cheyrymem* kosztuje. — W ostatku, „godzę się na to: że takowe mięso ulega podatkowaniu; „za cóż kommissya skarbowa nie oświadczyła tego po po „wiatach przy licytacyi? — Wyciągnęła intratę iak z samych „tylko miast i miasteczek. — Te tylko licytowała. — Pożniej „dała rezolucyą, że i karczmy partykularne należą do sku „rowego podatku. — Ten nadrostek znaczny, do kilkukroć „sto tysięcy czynić mogący podatku z karczem, komuż i „dzie w profit? nie kasie rzpltey; bo licytujący podatek, „nie mieli w obiekcie karczem partykularnych, i tylko da „wali cenę proporcjonalną do samych miast i miasteczek. — „Przyłożywszy do tego, że po powiatach *pankowie* nasi, „co to się za magnatów rozumieją, albo licytowali na sie „bie, albo pożyczali uboższym swego imienia, a w końcu „na hurt z zarobkiem zaprzedałszy ten podatek żydom, „zapewne pomagali i do wyrobienia się na *faworalną* rezo „lucyą w kommissyi skarbowey. Łatwa do wniesienia kon „kluzya. — Iż u nas w *Litwie* pospolicie obrot przy *pankach*; „deces, przy publicznym skarbie; ucisk, przy szlachcie i „rolniku; a pieniądze przy żydkach — A to wszystko pod ap „probatą kommissyi skarbowey W. X. Lit.

zdo. I to nie naylepiey, że JJ. PP. Posłowie starają się „o sadownicze urzędy na prowincyi. — Inni, będąc w sądo „wniczych urzędach, na hasło przyjaźni lub intrygi; to, „kilka tygodni posiedzą w *Warszawie*, to, wpadliży na „prowincyą zasiadają *ad casum* potrzeby w ziemstwach, gro „dach, lub obradach publicznych. — Według mego przeko „nania, władza prawodawcza od władzy wykonawczej, „grubym ostrożności murem bydl powinna przedzielona; „pod żadnym pretextem iedna osoba, poki jest w klasie „prawodawczej, poty nie powinna się znaydować w klasie „sadowniczey exekucyiney, a nawet żadney elekcyiney.”

Litwin.

Z *Dobrzyńsk* d. 7. grudnia. Dnia 4. tego miesiąca żydzi tuteysy, kupili pierścioneł soliter brylantowy, znaczney wartości, za bardzo małą cenę, od człowieka podeyrzanego — Który to pierścioneł gdy mi pokazany został, zatrzymałem przy sobie, a sprzedawca onego pod straż prześwi kommissyi C. W. ziemi *Dobrzyńskiej* odesłany. — ktoby się znalazł właścicielem rzeczzonego pierścienia, ma się stawić z legitymacyą w sądzie Surrogatorskim zamku *Działyńskiego*, w miasteczku *Dobrzyń*, dziedzicznym P. Ignacego *Działyńskiego*, szeffa i poła na seym terazniejszy z ziemi *Dobrzyńskiej*.

K. Krzyżanowski.

Prenumerata na rok drugi Gazety Narodowej zaczyna się od dnia 1. stycznia roku następującego 1792. — Dogadując powszechnemu żądaniu, ta Gazeta mieć będzie suplement *ciwartkowy* swego formatu, a to na zmieszczenie rozmaitych doniesień, i drukowanie praw, jak jest zwyczajem w innych gazetach.